

Werken aan welzijn

Welzijn is onzijdig, maar spijtig genoeg blijkt de invulling ervan toch vooral een vrouwelijke activiteit te blijven. De 25 deelnemers die een dagje uittrokken voor de 'Farmwell Inspiratietoer welbevinden' waren allemaal vrouwen. En voor de omkadering liepen – mezelf meegerekend – ook maar twee mannen mee. Nochtans bleek gedurende de dag hoe nodig het is dat ook mannen hun eigen problemen bespreekbaar durven maken of zelf open staan voor een gesprek met iemand die aangeeft problemen te hebben.

Patrick Dieleman

Farmwell wil welzijn verbeteren

Het Europees Horizon 2020-project Farmwell is een thematisch netwerk dat sociale innovaties, ofwel goede praktijken op het welzijn van land- en tuinbouwers te verbeteren, wil identificeren en toegankelijker maken. Boerenbond werkt daartoe samen met ILVO en Ferm en met soortgelijke partners uit het Verenigd Koninkrijk, Italië, Griekenland, Hongarije, Roemenië en Polen. Het opzet van de rondrit was om land- en tuinbouwers (vrouwen) in contact te brengen met bedrijfsleiders, die bereid waren om te getuigen over hoe zij de stress van alledag aanpakten.

Geef me de taal

Lut D'Hondt heeft met haar man Marc en hun zoon een melkveebedrijf in Maldegem. Ze getuigde hoe ze als bestuurslid geconfronteerd werd met leden in de problemen, maar toen niet goed wist hoe daar mee om te gaan. "Ik ging te rade bij Boeren op een Kruispunt (BoeK) met de vraag om me daarvoor taal te geven. Concreet wilde ik weten hoe ik zo een gesprek moest aanpakken, hoe ik mensen zou kunnen helpen en wat mensen kunnen verwachten, wanneer ze bij BoeK terechtkomen." Lut zet zich in als provinciaal voorzitter van Boerenbond Oost-Vlaanderen en kaartte het probleem

ook aan in het Hoofdbestuur. Ze gaf nog mee dat het belangrijk is om het gesprek aan te gaan en daarbij vooral drie zaken te doen: luisteren, luisteren en luisteren. "Ik ben informaticus van vorming en daarom geneigd om problemen op te lossen en oplossingen aan te reiken, maar net dat mag je niet doen. Ook is het belangrijk om nadien nog eens terug te komen op het gesprek, eventueel met een telefoontje." Tijdens de rondgang op hun bedrijf vertelden Lut en Marc dat het voor hen belangrijk is om gemoedsrust te creëren, onder meer door niet te zwaar te investeren. Dat doen ze door veel met recuperatiemateriaal te werken. De nieuwe melkstal, die ze recent installeerden, zijn ze persoonlijk gaan afbreken in het noorden van Nederland.

Alleen verder

Siska Vanpeteghem uit Alveringem was nog maar een half jaar moeder van haar dochtertje Irene, toen haar man Mathias verongelukte op het bedrijf. Ze besloot om haar eigen job los te laten en zijn bedrijf en droom verder te zetten. Siska vertelde openhartig over hoe ze nog alle dagen zoekt om dat te doen. Ze vindt ook houvast in bijkomende projecten, wat ze 'de zachte kant van het hof' noemt. Dat zijn onder meer haar B&B 'd'Yzerpasserelle' en de landbouwstage, die ze om de twee jaar organiseert voor de leerlingen van een naburige lagere school. Ze had ook veel aan een opleiding 'the Human-Centered Organisation'. "Het is nodig om je plek te kennen en je rangorde in 't gezin en om te weten dat er een balans moet zijn tussen geven en nemen." In een discussie had iemand een antwoord op haar vraag of hij een andere sector dan de landbouw kende, waarin gezin en bedrijf zo sterk verweven zijn. Zijn ant-

Een hele dag samen op stap met positief ingestelde mensen smeedt onvermijdelijk een band.

Lut D'Hondt en haar man Marc toonden hun melkveestal. Die is tiptop in orde, maar wel deels gebouwd met recuperatiemateriaal om de investering te beperken (linksboven). Siska Vanpeteghem getuigde onder meer over de nieuwe bewaarloods en het gevecht om de aardappelteelt rendabel te houden (rechtsboven). Het begon al te duisteren, toen Dirk Devreese zijn gasten meenam naar de windmolen, die instaat voor een deel van de elektriciteitsvoorziening (rechtsonder).

woord was: 'de cirque', waarop Siska repliceerde dat het soms wel eens nodig was om de landbouw met een circus te vergelijken.

Laat je helpen

Dirk en Lut Devreese uit Zevokote combineren akkerbouw met melkvee en varkens. Ook Dirk vertelde openhartig over hoe ze hun varkenshouderij steeds verder gingen uitbreiden tot de marktomstandigheden – hoge voederprijzen gecombineerd met lage varkensprijzen – hen in de miserie brachten. Ze vonden gelukkig hulp en een weg naar oplossingen dankzij BoeK. Dirk getuigde hoe hij zijn problemen ter sprake probeerde te brengen bij collega's, maar op een muur van stilzwijgen stootte. Ja ..., mannen ... Hij merkte terecht op dat hij geen enkele boer zag in het gezelschap. Er is nog werk!

Hoe problemen aanpakken?

Tijdens de verplaatsingen tussenin waren vormingsmomenten voorzien. Els Verté van BoeK bracht 'Je innerlijke koe bij de horens pakken', een vorming over het herkennen van en het omgaan

met problemen. Een belangrijke rem op hulp zoeken is het gevoel dat bij veel land- en tuinbouwers met problemen leeft, dat ze zelf de schuld hebben van die problemen. "Ontschuldigen is belangrijk. En hulp zoeken is geen schande." Iets om te onthouden is 'nivea': niet invullen voor een ander. We zijn geneigd om andermans probleem te bekijken met onze eigen rugzak van ervaringen en dat zo in te vullen voor hem of haar.

Lene Cillen is vanuit ILVO betrokken bij het onderzoek, dat vanuit het project werd geïnitieerd. Ze wilde onder meer bekijken of de kijk van de deelnemers veranderde door de vorming en getuigenissen die ze aangereikt kregen. Daartoe moesten ze enkele keren een vragenlijst invullen.

Sylvie Decoutere, Agraconsulente voor West-Vlaanderen, getuigde over een lerend netwerk, dat ze recent in het kader van Farmwell heeft helpen opstarten in de Westhoek. Een achttal dames kozen ervoor om samen te werken rond welzijn en planden daartoe zes bijeenkomsten tijdens de winterperiode. ■

Tijdens de terugrit legde psychologe Leen Battieu uit hoe de geluksdriehoek in elkaar zit. Er zijn drie grote blokken, namelijk goed omringd zijn, jezelf kunnen zijn en je goed voelen. Onder die driehoek zit een oranje bol. "Die bol kan je uit balans brengen. Dat is niet erg. Je kan je niet altijd gelukkig voelen." Soms is de bol groter, soms is hij heel klein. De boodschap van Leen was om je er niet aan te storen en je niet uit balans te laten brengen.

Achtergrondinfo en de resultaten van de studies kan je vinden op <https://farmwell-h2020.eu>, klik vervolgens op 'partner-countries' en nadien 'Belgium'. Over de geluksdriehoek: www.geluksdriehoek.be.